

Výběr Evropského hlavního města kultury
pro rok 2015
v České republice

Výběrová komise

Zpráva z konečného výběru

Praha, 8. září 2010

Podle přílohy k rozhodnutí č.1622/2006/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 24. října 2006 o zavedení akce Společenství na podporu projektu Evropské hlavní město kultury pro roky 2007 až 2019 (dále jen „Rozhodnutí“) je Česká republika oprávněna uspořádat soutěž měst o titul „Evropské hlavní město kultury“ pro rok 2015. Řídícím orgánem akce v České republice je Ministerstvo kultury. Postup realizace projektu v ČR je stanoven jednacím řádem soutěže, který byl schválen ministrem kultury v lednu 2009.

Ve smyslu Rozhodnutí a v souladu s jednacím řádem odpovídá Ministerstvo kultury za organizaci celostátní soutěže, za jmenování národních expertů do výběrové komise, za uspořádání prvního a druhého kola výběrového řízení a za koordinaci návštěv členů výběrové komise v městech v užším výběru. Ministerstvo kultury také zajišťuje průběžný kontakt s Evropskou komisí.

Výběrová komise za Českou republiku byla ustavena ministrem kultury v září 2009. Výběrová komise měla za úkol doporučit jedno město na titul „Evropské hlavní město kultury“ pro rok 2015 v České republice.

Do soutěže o titul „Evropské hlavní město kultury“ pro rok 2015 se přihlásila ve stanoveném termínu, tj. do 31. října 2009, tato tři města:

Hradec Králové, Ostrava a Plzeň.

V souladu s čl. 7 Rozhodnutí, který se týká prvního kola výběrového řízení, posoudila komise přihlášky podle kritérií citovaných v čl. 4 Rozhodnutí. První výběrové kolo (před-výběr) se uskutečnilo v Praze ve dnech 7. a 8. prosince 2009 a do druhého výběrového kola postoupila dvě města, Ostrava a Plzeň.

V úvodu prvního kola výběrová komise, v souladu s čl. 6 Rozhodnutí, jednomyslně zvolila Sira Roberta Scotta předsedou jednání, pana Romana Bělora místopředsedou jednání a paní Olgu Poivre d'Arvor zpravodajkou jednání. Členové výběrové komise byli do těchto funkcí zvoleni pro celé výběrové řízení (první i druhé kolo).

Výsledky z tohoto zasedání jsou předmětem zprávy z 1. kola výběrového řízení, která byla předložena Ministerstvu kultury a Evropské komisi ve stanoveném termínu.

Výběrové řízení – 2. kolo

Druhému kolu výběrového řízení předcházela dvoudenní návštěva měst, která byla vybrána v prvním kole: Plzeň (6. září 2010) a Ostrava (7. září 2010). Delegaci tvořili tito členové výběrové komise: Sir Robert Scott (předseda komise), Roman Bělora (místopředseda komise), Olga Poivre d'Arvor (zpravodajka) a Danuta Glondys (členka komise). Výběrová komise byla doprovázena zástupcem Evropské komise (Jacqueline Pacaud) a zástupcem Ministerstva kultury (Kristína Magdolenová). Všichni členové výběrové komise měli včas k dispozici doplněné přihlášky obou měst. Města v užším výběru zaslala tyto přihlášky ve stanoveném termínu Ministerstvu kultury ČR (k 30. červnu 2010).

Závěrečné jednání komise se konalo v Praze, v budově Ministerstva kultury ČR dne 8. září 2010. Zúčastnilo se ho 5 evropských a 6 národních členů výběrové komise. Dva evropští porotci se omluvili, Erna Hennicot-Schoepges a Elisabeth Vitouch. Každé z obou měst vyslalo

deset zástupců na závěrečnou prezentaci, která se skládala z 30ti minutové prezentace města, po které následovala 60ti minutová část otázek a odpovědí. Komise hodnotila oba projekty dle kritérií stanovených v čl. 4 Rozhodnutí („evropský rozměr“ a „město a občané“). Bezprostředně po jednání (v 16.15h) se konala tisková konference, na které byl slavnostně vyhlášen vítěz soutěže.

Dopolední uzavřené jednání zahájil ministr kultury MUDr. Jiří Besser, který se také zúčastnil tiskové konference. Celého jednání se jako pozorovatelé účastnili zástupci Evropské komise a Ministerstva kultury.

V úvodu jednání byly znovu připomenuty zásady, kterými by se měli členové komise řídit při závěrečném rozhodování a 2 klíčová kritéria pro posuzování kulturního programu: „evropský rozměr“ a „město a občané“ ve smyslu čl. 4 Rozhodnutí.

Hodnocení výběrové komise

Komise ocenila, že obě města předvedla vysoce profesionální přístup a vynaložila velké úsilí považující tuto akci za důležitou příležitost k rozvoji jejich kulturního života a k využití kultury jako katalyzátoru místního rozvoje. Rozpočtové části projektů byly dobře rozpracovány. Za zvláště pozitivní prvek komise pokládala zapojení sociálně-ekonomického světa měst, zejména velkých soukromých společností (sponzorů), do projektů.

Komise vyhodnotila oba projekty jako zajímavé, poznamenávajíc, že města zvolila velmi rozdílný přístup.

Plzeň dosáhla vynikající rovnováhy mezi kulturními projekty plánovanými na rok 2015 a regenerací města. Projekt Ostravy byl více zaměřen na dlouhodobé urbanistické a architektonické ambice s cílem transformovat město a zejména proměnit stávající průmyslovou infrastrukturu v kulturní prostory. Komise ocenila zapojení občanských sdružení v Ostravě do vytvoření projektu a entuziasmus, s jakým přijala výzvu ke kulturní regeneraci města.

Komise zaměřila své hodnocení na naplnění cílů a kritérií titulu „Evropské hlavní město kultury“ v souladu s Rozhodnutím. Pečlivě zvažovala, do jaké míry jsou projekty uskutečnitelné a reálné v daném časovém horizontu 4 let (do začátku roku 2015). Bylo připomenuto, že nejde pouze o to, co představuje udělení titulu „Evropské hlavní město kultury“ pro to které město, ale také o to, jaký přínos bude mít ono město pro Evropu.

V tomto kontextu byl projekt Plzně vyhodnocen jako lépe odpovídající cílům a kritériím akce („evropský rozměr“ a „město a občané“). Komise ocenila relevanci a tvořivost prezentace, schopnost delegace poskytnout jasné a konkrétní odpovědi na položené otázky, vizi pro kulturní strategii a pochopení evropského rozměru, který je neodmyslitelnou součástí projektu.

Další pozitivní prvky zaznamenané výběrovou komisí byly:

- silný politický závazek ze strany primátora města a všech místních úřadů zapojených do projektu bez ohledu na politickou příslušnost;

- spolehlivé řízení zapojující lidi se zřetelnými vůdčími schopnostmi, zkušenostmi v kulturní oblasti a/nebo jinými náležitými schopnostmi;
- vysoce kvalitní, vyvážený program se správným pochopením koncepce akce a požadavků na evropské hlavní město kultury;
- již dobře vybudované evropské vazby a kontakty;
- jasný a realistický rozpočet;
- otevřenost strategie projektu.

Po intenzivní diskuzi, v jejímž průběhu mohl každý člen komise volně vyjádřit svůj názor, se přistoupilo ke hlasování. Plzeň získala většinu hlasů. Členové komise jednomyslně podpořili konečné rozhodnutí.

Následně komise doporučila, aby bylo město Plzeň jmenováno evropským hlavním městem kultury pro rok 2015.

Komise zdůrazňuje, že Ostrava může profitovat z práce, kterou odvedla v průběhu soutěže a nastartovat rozvoj města přes kulturu. Komise ocenila ambici urbanistických a architektonických projektů prezentovaných v průběhu návštěvy a prezentace. Rovněž cítila, že město je schopné mobilizovat finanční prostředky a politickou podporu. Povzbudila město, aby pokračovalo ve svých ambicích, protože ústřední část projektu může být zrealizována i bez titulu „Evropské hlavní město kultury“.

Výsledek hlasování byl oznámen předsedou komise Sirem Robertem Scottem na tiskové konferenci, která se konala bezprostředně po uzavřeném jednání výběrové komise. Předseda komise blahopřál jménem všech členů komise vítězi soutěže a zdůraznil, že rozhodování bylo velmi obtížné z důvodu vysoké kvality projektů obou měst.

Doporučení výběrové komise :

V souladu s čl. 8 odst. 4 Rozhodnutí, komise doporučuje Plzni, vzhledem k pokroku, kterého by mělo být dosaženo a pracím, které by měly být vykonány před rokem 2015, následující:

- Komise blahopřeje městu Plzni k vítězství v soutěži, připomíná úkoly, ke kterým se město zavázalo a které mají být dokončeny (jako je například nový divadelní komplex);
- Komise zdůraznila velký význam projektů Světovar a Techmania;
- Komise se domnívá, že podíl soukromého sektoru na projektu je nasazen poměrně nízko s ohledem na množství společností, které v Plzni působí. Podniky by měly být v tomto smyslu ambicióznější;
- Komise připomíná slib města, že pokud se v průběhu přípravy města na rok 2015lepší všeobecná ekonomická situace, programová část projektu bude rozšířena;
- Komise zdůrazňuje, že město se zavázalo investovat prostředky do vzdělávání většího počtu kvalifikovaných kulturních manažerů;

- Komise doporučuje navýšení rozpočtu na marketing a komunikaci tak, aby bylo možné zajistit skutečně evropský dopad projektu. Komise není přesvědčena, že stávající rozpočet bude dostačující;
- Komise očekává, že se plánované výměny s městem Mons a společné projekty uskuteční;
- Komise připomíná, že program je ambiciózní a nákladný a věří, že se uskuteční v plánovaném rozsahu a že bude v budoucnu dále rozvíjen;
- Komise zdůrazňuje důležitost zachování rovnováhy mezi vedením města (radnice a radní), jeho dlouhodobou strategií a kulturní politikou na straně jedné a vedením projektu a jeho uměleckou vizí na straně druhé;
- Komise bude kontrolovat, zda bude tato vyváženost zachována i v případě výměny politické reprezentace na radnici v budoucích letech a zda projekt bude dokončen v rozsahu, v jakém je v současnosti navržen;
- Komise doufá, že Plzeň bude v budoucnu s Ostravou spolupracovat;
- Komise podtrhla důležitost zobrazení oficiálního loga Evropského hlavního města kultury na komunikačních materiálech týkajících se akce;
- Komise dále připomíná, že udělení ceny Meliny Mercouri Evropskou komisí není dáno vítězstvím v soutěži automaticky. Město si cenu bude muset zasloužit tím, že splní všechny závazky, které jsou obsaženy v projektu a že bude respektovat připomínky výběrové komise a monitorovacího výboru.

Další kroky směrem ke jmenování:

- Výběrová komise předloží tuto zprávu Ministerstvu kultury a Evropské komisi. Tyto ji následně zveřejní na svých internetových stránkách.
- Vláda ČR formálně schválí navržení města Plzeň na titul „Evropské hlavní město kultury“ pro rok 2015 a oznámí to Evropskému parlamentu, Radě EU, Evropské komisi a Výboru regionů nejpozději do konce t.r. Toto oznámení bude doplněno odůvodněním návrhu založeným na zprávách výběrové komise.
- Evropský parlament může Evropské komisi nejpozději tři měsíce po obdržení návrhu předat své stanovisko.
- Rada ministrů EU, na doporučení Evropské komise vyhotovené s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu a odůvodnění vycházející ze zpráv výběrové komise, oficiálně jmenuje Plzeň evropským hlavním městem kultury pro rok 2015 v České republice na svém jednání v květnu 2011.

Monitorovací fáze:

V souladu s výše uvedeným Rozhodnutím budou, od okamžiku oficiálního jmenování Radou ministrů EU až do vlastního zahájení akce, evropská hlavní města kultury pro rok 2015 podrobena monitorování.

Monitorovací výbor bude složen ze sedmi členů komise, kteří byli jmenováni evropskými institucemi. První schůze monitorovacího výboru se uskuteční na konci roku 2012 a druhá, poslední schůze se uskuteční na jaře 2014.

Na základě zprávy vypracované monitorovacím a poradním výborem po jeho druhé schůzi a za podmínky, že města splní kritéria akce a uplatní doporučení výběrové komise a monitorovacího a poradního výboru, udělí Evropská komise jmenovaným městům cenu na počest Meliny Mercouri. Tato finanční cena bude udělena tři měsíce před začátkem daného roku, tj. do září 2014 pro nositele titulu v roce 2015. Cena bude uhrazena v rámci programu Evropské unie „Culture“.

Výběrová komise:

Sir Robert Scott, předseda komise

Roman Bělor, místopředseda komise

Olga Poivre d'Arvor, zpravodajka komise

Eliška Fučíková

Manfred Gaulhofer

Danuta Glondys

Constantin Chiriac

Jaroslav Kořán

Michal Lukeš

Pavla Petrová

Andreas Wiesand

Příloha:

Seznam přítomných představitelů Ostravy a Plzně na závěrečné prezentaci

Ostrava

Petr Kajnar - primátor města Ostrava

Lubomír Pospíšil - náměstek primátora města Ostravy

Čestmír Kopecký - ředitel projektu

Dita Eibenová - project developer

Ondřej Slach - expert v oblasti městského marketingu

Kateřina Janků, Ph.D. - socioložka, expertka na interkulturalitu

Nick C. Allen - partner, PricewaterhouseCoopers, konzultace rozpočtu projektu

Karel Kolář - senior manažer, PricewaterhouseCoopers, konzultace rozpočtu projektu

Adam Gebrian – architekt

Pavel Telička - poradce pro evropské záležitosti

Plzeň

Pavel Rödl - primátor města Plzeň

Marcela Krejsová - 1. náměstkyně primátora

Milan Svoboda - ředitel projektu Plzeň 2015

Yvona Kreuzmannová - umělecká ředitelka projektu Plzeň 2015

Anna Podlesná - členka týmu projektu Plzeň 2015

Roman Černík - člen týmu projektu Plzeň 2015

Vilém Dubnička - člen týmu projektu Plzeň 2015

Jiří Boudník - člen týmu projektu Plzeň 2015

Thu Thao Dugong - členka týmu Plzeň 2015

Denisa Haubertová - členka týmu Plzeň 2015